

The Effects of Art Activities on Respect for Cultural Diversity of Secondary School Students with Different Classroom Components

Chaiwat Padungpong¹ and Banyat Yongyuan²

¹ M.Ed. (Art Education), Assistant Professor,
Faculty of Education, Prince of Songkla University
E-mail: Chaiwat.nok@hotmail.com

² Ph.D. (Demography), Assistant Professor,
National Institute for Child and Family Development, Mahidol University

Abstract

The objective of this research was to study effects of art activities in different types of classrooms on respect for cultural diversity of secondary school students in Pattani province. The sample of this research consisted of 115 secondary school students studying at grade eight of the academic years 2011 in Muang district of Pattani province. They were chosen through multi-stage sampling. These secondary school students were from four classroom types: 1) The Buddhist and Muslim classroom which was treated with multicultural art activities; 2) The Buddhist and Muslim classroom which was treated with traditional art activities; 3) The Muslim classroom which was

treated with multicultural art activities and 4) The Muslim classroom which was treated with traditional art activities. The research design was the pretest-posttest control group in factorial design. The research instruments were 1) cultural diversity respect inventory; 2) cultural awareness inventory; 3) multicultural art activities lesson plans and 4) traditional art activities lesson plans. Data analysis was carried out using means, standard deviations, and two-way analysis of covariance. The results were as follows: 1) The respect for cultural diversity of the students treated with multicultural art activities and traditional art activities was found significantly different at .05 level. 2) The respect for cultural diversity of the Muslim classroom students and Buddhist-Muslim classroom students was found significantly different at .05 level and 3) There were no interactive effects between art activities and classroom component.

Keywords: multicultural art activities, Pattani province, respect for cultural diversity, secondary school students

ผลของกิจกรรมศิลปะที่มีต่อการยอมรับ ความหลากหลายวัฒนธรรมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาที่อยู่ในองค์ประกอบห้องเรียนต่างกัน

ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์¹ และบัญญัติ ยงยวน²

¹ค.ม. (ศิลปศึกษา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail: chaiwat.nok@hotmail.com

²ปช.ด. (ประชากรศาสตร์), ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลของ
การใช้กิจกรรมศิลปะในบริบทองค์ประกอบของ
ห้องเรียนต่างกัน ที่ส่งผลต่อการยอมรับความหลากหลาย
วัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
จังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในเขต
อำเภอเมืองปัตตานี ประจำปีการศึกษา 2554 จำนวน
115 คน ซึ่งได้มาโดย การสุ่มแบบหลายขั้นตอน
ประกอบด้วยห้องเรียนจำนวน 4 ห้อง 1) ห้องเรียนไทย
พุทธ-ไทยมุสลิม ได้รับกิจกรรมศิลปะแบบพหุ
วัฒนธรรม 2) ห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม ได้รับ
กิจกรรมศิลปะแบบปกติ 3) ห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน
ได้รับกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม และ 4)
ห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน ได้รับกิจกรรมศิลปะแบบปกติ
แบบแผนการทดลองคือ แบบพหุเหตุปัจจัย แบบมีกลุ่ม
ควบคุม และทดสอบหลังการทดลอง เครื่องมือในการ

วิจัยครั้งนี้ได้แก่ 1) แบบวัดการยอมรับความหลากหลาย
วัฒนธรรม 2) แบบวัดความตระหนักรู้ในวัฒนธรรม
3) แผนการจัดกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม และ
4) แผนการจัดกิจกรรมศิลปะแบบปกติ เวลาที่ใช้ใน
การทดลอง คือสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบติดต่อกัน
ต่อเนื่อง 14 สัปดาห์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนร่วมแบบสองทางพบว่า 1) นักเรียนที่เข้าร่วม
กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม และนักเรียนที่เข้าร่วม
กิจกรรมศิลปะแบบปกติ มีการยอมรับความหลากหลาย
วัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 2) นักเรียนในห้องเรียนไทยพุทธ-มุสลิม และ
นักเรียนในห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน มีการยอมรับความ
หลากหลายวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 3) ไม่พบกิริยาร่วมระหว่างกิจกรรม
ศิลปะ และองค์ประกอบของห้องเรียน

คำสำคัญ: การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม,
กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม,
จังหวัดปัตตานี, นักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มูลนิธิ Sasakawa Peace ของประเทศญี่ปุ่น (1997) (อ้างถึงใน สมพงษ์ จิตระดับ ส่องความทัน, 2547, 54) ได้ทำการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มประเทศอเมริกา ยุโรป และเอเชียจำนวนมาก และได้ข้อสรุปว่าคุณลักษณะสำคัญของคนในศตวรรษที่ 21 พึงมี 8 ประการ และหนึ่งในนั้นคือ ความสามารถที่จะเข้าใจ ยอมรับ ซาบซึ้ง และอดทนอดกลั้นต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับ Trilling and Fadel (2009, 80) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่าผู้เรียนจะต้องมีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ 4 ประการ คือ 1) มีความยืดหยุ่น และสามารถปรับตัวได้อย่างดี 2) มีความคิดริเริ่ม และกำหนดทิศทางของตนได้ 3) มีความสามารถในการสื่อสาร และ 4) มีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับคน หรือกลุ่มคนต่างเชื้อชาติวัฒนธรรมได้

สถาบันการศึกษามีบทบาทหน้าที่โดยตรง คือการจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการเร่งด่วนของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งปัญหาเร่งด่วนของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ประชาชนกลุ่มต่างๆ เกิดความหวาดระแวง เกิดอคติระหว่างกัน ไม่ยอมรับในความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม การจัดการศึกษาในพื้นที่พหุวัฒนธรรมเช่นนี้จึงควรมีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ ควรปลูกฝังค่านิยมในเรื่องการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนทุกกลุ่ม เพื่อให้เป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างสงบสุขต่อไป

ศิลปศึกษา คือ วิชาหนึ่งที่ครูสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมให้กับนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากกิจกรรมศิลปะจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองหรือในวัฒนธรรมของตนเองจะเป็นพื้นฐานสำคัญให้บุคคลนั้นยอมรับในวัฒนธรรมของคนอื่นด้วย นอกจากนี้กิจกรรมศิลปะยังช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจถึงความ

เกี่ยวข้องกับ ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่นและเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น ทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักรู้ถึงความสลับซับซ้อนของบุคคลและความสลับซับซ้อนของสังคมงานศิลปะจะช่วยให้บุคคลได้เข้าใจถึงวัฒนธรรมของกลุ่มตนและวัฒนธรรมของกลุ่มอื่นได้อย่างดี สอดคล้องกับคำกล่าวของ Barbosa 1992; Devers, 1997; Goldblatt 1998; Henderson and Gladding, 1998; and Otcasek, 1989 (อ้างถึงในบัญญัติ ยงย่วน และชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์, 2553, 955) ที่ว่าศิลปศึกษาจะมีประโยชน์ในการกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนมีวิธีการมองและวิธีการคิดที่มีความหลากหลาย โดยครูจะเป็นผู้นำการอธิบายถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการอยู่ร่วมกันในโลกที่เต็มไปด้วยความหลากหลาย และนักเรียนจะเกิดความตระหนักรู้ถึงความหลากหลายในที่สุด

Paul (1991, abstract) ได้ทดลองใช้กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมกับนักเรียนเกรด 8 ในสหรัฐอเมริกา พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม มีเจตคติต่อวัฒนธรรมของตนเองและของคนอื่น สูงกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับ Russo (1994, abstract) ผู้ซึ่งริเริ่มโครงการ Tolerance through Exposure ในนักเรียนเกรด 8 เพื่อสร้างความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเชื้อชาติ ผ่านกระบวนการศึกษาวิเคราะห์ประวัติศาสตร์วรรณคดีดนตรี และศิลปะ ผลปรากฏว่านักเรียนเกิดความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและความหลากหลายมากขึ้น เกิดการยอมรับและอดทนอดกลั้น (Tolerance) ในความแตกต่างทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น

สอดคล้องกับ บัญญัติ ยงย่วน และชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ (2553, 965 – 967) ที่ศึกษาการใช้กิจกรรมศิลปะ เพื่อส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดปัตตานี พบว่าความแตกต่างของการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมเป็นผลร่วมกันระหว่างกิจกรรมศิลปะ และองค์ประกอบของห้องเรียน โดยมีข้อค้นพบที่สำคัญ 2 ประการคือ 1) ในกรณีที่ห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน นักเรียนที่เข้า

ร่วมกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม มีคะแนนการยอมรับความหลากหลาย วัฒนธรรมสูงกว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะแบบปกติ และ 2) ในกรณีที่ ห้องเรียนใช้กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม นักเรียนจากห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน มีคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมสูงกว่านักเรียนจากห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม

ผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว แสดงว่ากิจกรรมศิลปะ มีประโยชน์ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนได้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่ากิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม สามารถส่งเสริมให้เกิดการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้หรือไม่ ภายใต้องค์ประกอบห้องเรียนที่ต่างกัน คือห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิมและห้องเรียนไทยมุสลิมล้วนซึ่งผลการวิจัยจะเป็นแนวทางให้ผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษา รวมทั้งครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของวิชาศิลปศึกษาที่มีต่อการสร้างความเข้าใจอันดีของนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และนำไปสู่การเผยแพร่วิธีการจัดกิจกรรมศิลปะ เพื่อส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมศิลปะที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดปัตตานี ที่มีองค์ประกอบของห้องเรียนต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม กับกิจกรรมศิลปะแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม และ

ห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน

3. เพื่อศึกษากิริยาร่วมระหว่างกิจกรรมศิลปะกับองค์ประกอบของห้องเรียน ที่ส่งผลต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ร่วมกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม และกิจกรรมศิลปะแบบปกติ มีการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแตกต่างกัน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม และห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน มีการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแตกต่างกัน

3. มีกิริยาร่วมระหว่างกิจกรรมศิลปะ กับองค์ประกอบของห้องเรียน ที่ส่งผลต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

วัฒนธรรม หมายถึง ความเชื่อและการกระทำที่บุคคลในสังคมยอมรับว่ามีคุณค่า มีความหมาย มีความสำคัญ และยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ได้แก่ ศาสนา ภาษา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต (การแต่งกาย การกินอาหาร การอยู่อาศัย)

การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคล ในลักษณะของความเข้าใจ การยอมรับ และเชื่อถือในคุณค่าวัฒนธรรมของกลุ่มตน และกลุ่มอื่น เข้าใจและยอมรับในความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต พร้อมที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายโดยปราศจากอคติ

ความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม (Cultural Awareness) หมายถึง

ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ และการแสดงออกทางวัฒนธรรม ด้านชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต ทั้งวัฒนธรรมของตน และวัฒนธรรมของผู้อื่น

กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Art Activities)

หมายถึงชุดประสบการณ์ทางศิลปะที่ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้เข้าร่วมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบต่อเนื่องกันตลอด 14 สัปดาห์ โดยมีกิจกรรมหลัก ๆ คือ การวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การปะติด และการประดิษฐ์วัสดุ ซึ่งเนื้อหาเรื่องราวจะเกี่ยวกับชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต ของคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กิจกรรมศิลปะนี้อาจให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม เมื่อนักเรียนทำผลงานศิลปะเสร็จแล้ว ครูจะกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันวิพากษ์ผลงานศิลปะ ร่วมกันชื่นชมความงามของผลงานศิลปะ หรือร่วมกันเล่าเรื่องราวความเป็นมาของผลงานศิลปะ ทั้งของตนเองและของเพื่อน ๆ ซึ่งเนื้อหาของ การอภิปรายร่วมกันจะเป็นเรื่องของความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต ของคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำไปสู่การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม

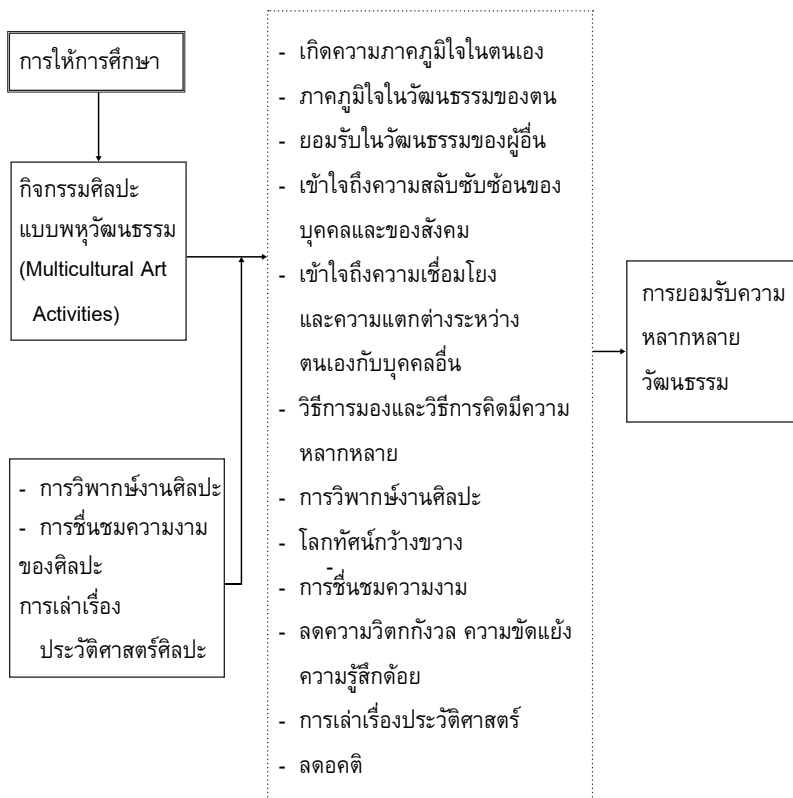
กิจกรรมศิลปะแบบปกติ หมายถึง ชุดประสบการณ์ทางศิลปะที่ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้เข้าร่วมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบต่อเนื่องกันตลอด 14 สัปดาห์ โดยมีกิจกรรมหลัก ๆ คือ การวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การปะติด และการประดิษฐ์วัสดุ ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อนักเรียนทำผลงานศิลปะเสร็จแล้ว ให้นักเรียนนำเสนอผลงานและร่วมกันอภิปรายในมิติของความงาม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยไม่เกี่ยวกับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม จากนั้นครูตรวจให้คะแนนผลงานของนักเรียน

องค์ประกอบของห้องเรียน หมายถึง ศาสนาที่นักเรียนในห้องเรียนนับถือ ประกอบด้วย 1) ห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม 2) ห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน

ผลของกิจกรรมศิลปะ ที่มีต่อการยอมรับความ... | ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ และคณะ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร

ประชากรเป้าหมาย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองปัตตานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดปัตตานี สำนักงานการศึกษาเอกชน และเทศบาลเมืองปัตตานี ประจำปีการศึกษา 2554

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองปัตตานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี สำนักงานการศึกษาเอกชน และเทศบาลเมืองปัตตานี ประจำปีการศึกษา 2554 จำนวน 115 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

1. ผู้วิจัยเจาะจงเลือกโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองปัตตานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี เทศบาลเมืองปัตตานี และสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2554 ซึ่งเป็นโรงเรียนเป้าหมายรวม 16 โรงเรียน

2. แยกประเภทของห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากโรงเรียนในข้อ 1 ออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1) ห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม (โดยมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน หรือต้องมีนักเรียนไทยพุทธต่อนักเรียนไทยมุสลิม หรือนักเรียนไทยมุสลิมต่อนักเรียนไทยพุทธ อย่างต่ำไม่น้อยกว่า 30:70) และ 2) ห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน

3. ผู้วิจัยสำรวจห้องเรียนตามข้อ 2 เพื่อตรวจสอบว่าครูที่สอนวิชาศิลปศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกศิลปศึกษา หรือสาขาใกล้เคียงกับศิลปศึกษา หรือไม่สำเร็จการศึกษาศิลปศึกษา แต่มีประสบการณ์ในการสอนศิลปศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี มีจำนวนเท่าไร จากนั้นจึงรวบรวมรายชื่อครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ที่มีคุณสมบัติดังกล่าว

4. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูศิลปศึกษา ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 3 เพื่อสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการวิจัย ได้ครูที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 9 คน จาก 9 โรงเรียน

5. เขียนรายชื่อครูที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการและกำกับด้วยองค์ประกอบของห้องเรียน โดยแยกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มครูที่สอนในห้องเรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม และกลุ่มครูที่สอนในห้องเรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนไทยมุสลิมล้วน จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก เพื่อให้ได้ห้องเรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิมจำนวน 2 ห้องเรียนและห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน จำนวน 2 ห้องเรียน

6. นำรายชื่อครูจากห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม มาสุ่มเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยกำหนดให้ครูจากห้องเรียนที่ 1 ใช้กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม และครูจากห้องเรียนที่ 2 ใช้กิจกรรมศิลปะแบบปกติจากนั้นนำรายชื่อครูจากห้องเรียนไทยมุสลิมล้วนมาสุ่มเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยกำหนดให้ครูจากห้องเรียนที่ 1 ใช้กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม และครูจากห้องเรียนที่ 2 ใช้กิจกรรมศิลปะแบบปกติรวมกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มทดลองที่ 1 ห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม ได้รับกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (นักเรียน 33 คน)

กลุ่มทดลองที่ 2 ห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม ได้รับกิจกรรมศิลปะแบบปกติ (นักเรียน 22 คน)

กลุ่มทดลองที่ 3 ห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน ได้รับกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (นักเรียน 30 คน)

กลุ่มทดลองที่ 4 ห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน ได้รับกิจกรรมศิลปะแบบปกติ(นักเรียน 30 คน)

แบบแผนการวิจัย

แบบแผนการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้คือ แบบพหุเหตุปัจจัย (Factorial Design) แบบมีกลุ่มควบคุม และทดสอบก่อน และหลังการทดลอง ที่มีตัวแปรอิสระ 2 ตัว โดยตัวแปรอิสระตัวที่ 1 เป็นตัวแปรทดลอง (X) จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ X1 และ X2 และตัวแปรอิสระตัวที่ 2 เป็นตัวแปรจำแนก ลักษณะของสมาชิกของกลุ่มประชากร (Y) จำแนกเป็น 2 ระดับเช่นกันคือ Y1และ Y2รูปแบบการวิจัยเป็น ดังภาพ 2 ดังนี้ (นิคม ดังคะพิภพ, 2543, 320)

R	O1	X1	Y1	O2
R	O3	X2	Y1	O4
R	O5	X1	Y2	O6
R	O7	X2	Y2	O8

ภาพ 2 แบบแผนการวิจัย

ตัวแปรอิสระ มี 2 ตัวแปร คือ

กิจกรรมศิลปะ (X) จำแนกเป็น 2 ชนิด คือ

กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (X1)

กิจกรรมศิลปะแบบปกติ (X2)

องค์ประกอบของห้องเรียน (Y) จำแนกเป็น 2 ชนิด คือ

ห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม (Y1)

ห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน (Y2)

ตัวแปรตาม ได้แก่ การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม

ตัวแปรร่วม ได้แก่ ความตระหนักรู้ในวัฒนธรรม

เครื่องมือในการวิจัย

1. แบบวัดการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแนวลีเคิร์ท 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยผู้วิจัยนำแบบวัดการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของบัญญัติ ยงย่วน, ปนัดดา รัตนเศรษฐกร และวสุนันท์ ชุ่มเชื้อ (2554) มาปรับปรุง ดัดแปลง ให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา และด้านวัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 4 ท่าน และผลการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น .91

2. แบบวัดความตระหนักรู้ในวัฒนธรรม เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรม แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ โดยผู้วิจัยนำแบบวัดความเข้าใจในวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ของบัญญัติ ยงย่วน, จิระพันธ์ เตมะ และอินทรา หิรัญสาย (2551) มาปรับปรุง ดัดแปลง ให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ และความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา และด้านวัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 4 ท่าน และผลการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น .83

3.แผนการจัดกิจกรรมศิลปะ จะแบ่งออกเป็น 2 แผน คือ

1) แผนการจัดกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนของวิชาศิลปศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3)

ของกระทรวงศึกษาธิการ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี เทศบาลเมืองปัตตานี สำนักงานการศึกษาเอกชน และของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษาในสังคม

พหุวัฒนธรรม จากเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 จัดสนทนากลุ่มครูที่สอนศิลปศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งไม่ใช่เป็นครูใน ห้องเรียนกลุ่มทดลอง เพื่อศึกษาแนวทางหรือความเป็นไปได้ในการสอนศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

1.4 รวบรวมข้อมูลตามข้อ 1.1 , 1.2 และ 1.3 แล้วนำมาร่างเป็นแผนการจัดกิจกรรมศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

1.5 สร้างแผนการจัดกิจกรรมศิลปศึกษาแนวพหุวัฒนธรรมให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) แผนการจัดกิจกรรมศิลปะแบบปกติ โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนของวิชาศิลปศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3) ของกระทรวงศึกษาธิการ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี เทศบาลเมืองปัตตานี สำนักงานการศึกษาเอกชน และของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 จัดสนทนากลุ่มครูที่สอนศิลปศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งไม่ใช่ครูในห้องเรียน กลุ่มทดลอง เพื่อศึกษาแนวทางที่ครูใช้สอนตามปกติ (ขั้นตอนเดียวกับ 1.3)

2.3 รวบรวมข้อมูลตามข้อ 2.1 และ 2.2 แล้วนำมาร่างเป็นแผนการจัดกิจกรรมศิลปะแบบปกติ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นเตรียมการทดลอง

1) ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม มาศึกษานำร่อง (Pilot Study) กับห้องเรียน ที่ประกอบด้วยนักเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิมและนักเรียนไทยมุสลิมล้วนที่ไม่ใช่โรงเรียนทดลอง

2) ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมศิลปะ ทั้ง 2 แผน ให้มีความเหมาะสม

3) จัดอบรมครูที่จะเป็นผู้สอนกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมในห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม และห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน โดยใช้เวลาในการอบรมรวม 4 วัน สำหรับครูที่จะเป็นผู้สอนกิจกรรมศิลปะแบบปกติในห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม และห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน ไม่ต้องเข้ารับการอบรม แต่ผู้วิจัยจะอธิบายแผนการจัดกิจกรรมศิลปะแบบปกติให้พอสังเขป

2. **ขั้นการทดลอง** กิจกรรมศิลปะในการทดลองครั้งนี้ มี 2 แบบ คือ

1) **กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Art Activities)**

ในการทดลองครั้งนี้ จะมี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม โดยครูจะเป็นผู้นำและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในเรื่องที่จะสอน (เกี่ยวกับความแตกต่างทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต ของคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้) โดยครูอาจจะเล่าประวัติศาสตร์ความเป็นมา การให้ดูรูปภาพ งานปั้น หรืออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะสอน

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม โดยครูจะให้นักเรียนทำกิจกรรมศิลปะตามแผนที่กำหนดไว้ รวม 14 ครั้ง ประกอบด้วย การวาดภาพพระบารมี 3 ครั้ง การปั้น 3 ครั้ง การประดิษฐ์ 3 ครั้ง การปะติด 3 ครั้งและการพิมพ์ภาพ 2 ครั้ง ดังแสดงในตาราง 1

ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอผลงานศิลปะ โดยการให้นักเรียนนำเสนอผลงานศิลปะของตน พร้อมกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ผลงานศิลปะของตนและของเพื่อนคนอื่นๆ นักเรียนร่วมกันชื่นชมความงามในผลงานศิลปะ รวมถึงเล่าเรื่องราวความเป็นมาของผลงานศิลปะที่จัดทำขึ้น โดยครูเป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ ระหว่างผลงานศิลปะกับการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมศิลปะ และแนวทางการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตาราง 1 รายชื่อกิจกรรมศิลปะแนวพหุวัฒนธรรม ประเภทกิจกรรม
และมิติทางวัฒนธรรม

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม	ด้านวัฒนธรรม
1	เที่ยวปัตตานี	การวาดภาพระบายสี	สถานที่
2	การละเล่นพื้นบ้าน	การวาดภาพระบายสี	การละเล่น
3	ชุมชนน่ายอยู่	การปั้น	วิถีชีวิต
4	โมบายวัฒนธรรม	การประดิษฐ์	ลวดลาย
5	ศาสนสถาน	การพิมพ์ภาพ	ศาสนสถาน
6	เมื่อฉันไปทำบุญ	การปะติด	วิถีชีวิต
7	อักษรสอนใจ	การประดิษฐ์	ภาษา
8	ลวดลายบนภาชนะ	การวาดภาพระบายสี	ลวดลาย
9	ลายฉลุวัฒนธรรม	การปะติด	ลวดลาย
10	ประเพณีสำคัญ	การปั้น	ประเพณี
11	อาหารพื้นบ้าน	การปั้น	อาหาร
12	พหุภาษา	การพิมพ์ภาพ	ภาษา
13	บ้านวัฒนธรรม	การประดิษฐ์	สถาปัตยกรรม
14	เมืองปัตตานีในฝัน	การปะติด	วิถีชีวิต

2) กิจกรรมศิลปะแบบปกติ (Traditional Art Activities) เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมศิลปะตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี ซึ่งไม่ได้เน้นศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม แต่ให้ความสำคัญกับวิธีการ และขั้นตอนการผลิตผลงานศิลปะ เพื่อให้ได้ผลงานที่มีความสวยงาม และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งในการทดลองครั้งนี้ จะมี 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม โดยครูจะเป็นผู้นำและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในกิจกรรมที่จะทำ โดยอาจจะเล่าประวัติศาสตร์ความ

ผลของกิจกรรมศิลปะ ที่มีต่อการยอมรับความ... | ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ และคณะ

เป็นมา การให้ดูรูปภาพ งานปั้น หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะสอน

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม โดยครูจะให้นักเรียนทำกิจกรรมศิลปะตามแผนที่กำหนดไว้ รวม 14 ครั้ง ประกอบด้วย การวาดภาพระบายสี 3 ครั้ง การปั้น 3 ครั้ง การประดิษฐ์ 3 ครั้ง การปะติด 2 ครั้งและการพิมพ์ภาพ 2 ครั้ง

ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอผลงานและสรุป ให้นักเรียนรายคนหรือรายกลุ่มนำเสนอผลงานศิลปะของตน เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย โดยเน้นที่ความสวยงาม ความคิดสร้างสรรค์เป็นสำคัญ จากนั้นครูเป็นผู้ให้คะแนนผลงานของแต่ละคน

ระยะเวลาการดำเนินการทดลองของทั้ง 4 กลุ่ม คือ จัดกิจกรรมศิลปะ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบ ต่อเนื่องกัน 14 สัปดาห์ โดยก่อนดำเนินการทดลอง ให้นักเรียนทั้ง 4 กลุ่มทำแบบวัดความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม (เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ ในฐานะตัวแปรร่วม) และภายหลังการทดลอง ให้นักเรียนทั้ง 4 กลุ่มทำแบบวัดการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม แบบสองทาง (Two – way ANCOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมก่อนการทดลอง (A) และคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมภายหลังการทดลอง (B) จำแนกตามตัวแปรกิจกรรมศิลปะ (X) ซึ่งมี 2 แบบ คือ กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (x1) กิจกรรมศิลปะแบบปกติ (x2) ตัวแปรองค์ประกอบห้องเรียน (Y) ซึ่งมี 2

แบบ คือ ห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม (y_1) ห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน (y_2)
 ดังแสดงในตาราง 2

**ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความ
 ตระหนักรู้ในวัฒนธรรมก่อนการทดลอง (A) และคะแนน
 การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมหลังการทดลอง (B)
 จำแนกตามตัวแปรอิสระกิจกรรมศิลปะ (X) และองค์ประกอบ
 ของห้องเรียน (Y)**

กิจกรรมศิลปะ (X)	คะแนนความตระหนักรู้ในวัฒนธรรม ก่อนการทดลอง (A)				คะแนนการยอมรับความหลากหลาย วัฒนธรรมหลังการทดลอง (B)			
	องค์ประกอบห้องเรียน (Y)				องค์ประกอบห้องเรียน (Y)			
	ไทยพุทธ-ไทยมุสลิม (y_1)		ไทยมุสลิมล้วน (y_2)		ไทยพุทธ-ไทยมุสลิม (y_1)		ไทยพุทธ-ไทยมุสลิม (y_1)	
	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	(S.D.)
แบบพหุวัฒนธรรม (x_1)	31.27	4.37	30.43	5.23	140.48	8.50	136.33	5.98
แบบปกติ (x_2)	31.18	6.63	27.90	8.64	134.05	13.04	125.37	10.02

ข้อมูลจากตาราง 2 คะแนนความตระหนักรู้ในวัฒนธรรม ก่อนการ
 ทดลอง (A) ซึ่งผู้วิจัยนำมาเป็นตัวแปรร่วม พบว่า ในองค์ประกอบห้องเรียน
 ไทยพุทธ-ไทยมุสลิม (y_1) ห้องเรียนที่ใช้กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม
 (x_1) และห้องเรียนที่ใช้กิจกรรมศิลปะแบบปกติ (x_2) มีคะแนนเฉลี่ยความ
 ตระหนักรู้ในวัฒนธรรม ใกล้เคียงกันคือ 31.27 และ 31.18 ตามลำดับ และ
 พบว่าในองค์ประกอบห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน (y_2) ห้องเรียนที่ใช้กิจกรรม
 ศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (x_1) มีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักรู้ในวัฒนธรรม
 30.43 ขณะที่ห้องเรียนที่ใช้กิจกรรมศิลปะแบบปกติ (x_2) ได้คะแนน 27.90

เมื่อพิจารณาคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมภายหลัง
 การทดลอง (B) ซึ่งเป็นตัวแปรตามพบว่าในองค์ประกอบห้องเรียนไทยพุทธ-
 ไทยมุสลิม (y_1) ห้องเรียนที่ใช้กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (x_1)
 มีคะแนนเฉลี่ย 140.48 ขณะที่ห้องเรียนที่ใช้กิจกรรมศิลปะแบบปกติ (x_2)

ผลของกิจกรรมศิลปะ ที่มีต่อการยอมรับความ... | ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ และคณะ

มีคะแนนเฉลี่ย 134.05 และในองค์ประกอบห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน (y_2) ห้องเรียนที่ใช้กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (x_1) มีคะแนนเฉลี่ย 136.33 ขณะที่ห้องเรียนที่ใช้กิจกรรมศิลปะแบบปกติ (x_2) มีคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมต่ำสุด คือ 125.37 คะแนน

การวิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวน คือความแปรปรวนของทุกๆ กลุ่มประชากรที่นำมาวิเคราะห์ต้องมีความเป็นเอกพันธ์ หรือมีความเหมือนกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักเรียนทั้ง 4 ห้อง ผลการทดสอบพบว่าความเป็นเอกพันธ์โดยใช้สูตรของ Levene พบว่าความแปรปรวนของคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมทั้ง 4 กลุ่มไม่มีความเป็นเอกพันธ์กัน หรือมีความแตกต่างกัน $F(4.66) = .004, p < .05$ ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาขนาดของกลุ่มตัวอย่างพบว่ามีขนาดใกล้เคียงกัน จึงอนุโลมให้สามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนต่อไปได้ (Leech, Barrett and Morgan, 2008)

การวิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอย

ตามข้อตกลงเบื้องต้นก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ต้องตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยของแต่ละกลุ่มการทดลอง หรือในงานวิจัยนี้ คือ การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ภายหลังการทดลองกับคะแนนความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมก่อนการทดลอง เพื่อตรวจสอบความลาดเอียงของเส้นตรงว่าเท่ากันทั้ง 4 กลุ่มทดลองหรือไม่ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมหลังการทดลองกับคะแนนความตระหนักรู้ในวัฒนธรรม ก่อนการทดลอง (A) จำแนกตามตัวแปรกิจกรรมศิลปะ (X) และองค์ประกอบของห้องเรียน (Y)

Source	SSy	df	MSy	F	Sig
Intercept	61418.71	1	61418.71	722.81	.00
X	733.72	1	733.72	8.63	.00
Y	36.55	1	36.55	0.43	.51
A	123.42	1	123.42	1.45	.23
X*Y*A	534.05	3	178.01	2.09	.10
Error	9176.90	108	84.97		
Total	2085536.00	115			

จากตาราง 3 พบว่า ค่าทดสอบความมีนัยสำคัญเท่ากับ .10 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05)

จึงไม่สามารถปฏิเสธ H_0 ได้ นั่นคือ คะแนนความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมก่อนการทดลองไม่ส่งผลต่อคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมภายหลังการทดลอง ทั้งตัวแปรกิจกรรมศิลปะ และองค์ประกอบของห้องเรียนหรือกล่าวได้ว่าคะแนน ของทั้ง 4 กลุ่มทดลองมีความเป็นเอกพันธ์ หรือมีความสัมพันธ์ในรูปแบบเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

เมื่อผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอย สรุปได้ว่าคะแนนความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมก่อนการทดลอง และคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมภายหลังการทดลอง มีความสัมพันธ์ใน

ผลของกิจกรรมศิลปะ ที่มีต่อการยอมรับความ... | ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ และคณะ

ระดับเดียวกันทั้ง 4 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป โดยมีคะแนนความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วม ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม 2 ทาง ของคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมภายหลังการทดลอง (B) ของตัวแปรกิจกรรมศิลปะ (X) องค์ประกอบของห้องเรียน (Y) และกิริยาร่วมของตัวแปรทั้งสอง (XY) โดยมีคะแนนความตระหนักรู้ในวัฒนธรรม (A) เป็นตัวแปรร่วม

Source	SSy	df	MSy	F	Sig
Intercept	76325.56	1	76325.56	874.41	..00
A	239.18	1	239.18	2.74	.10
X	1960.81	1	1960.81	22.46	.00
Y	965.34	1	965.34	11.05	.00
XY	109.31	1	109.31	1.25	.26
Error	9601.64	110	87.28		

จากตาราง 4 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (x_1) และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะแบบปกติ (x_2) มีคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. นักเรียนในห้องเรียนไทยพุทธ-มุสลิม (y_1) และนักเรียนในห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน (y_2) มี คะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. ไม่พบกิริยาร่วมระหว่างกิจกรรมศิลปะ (X) และองค์ประกอบของห้องเรียน (Y)

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ร่วมกิจกรรม ศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมและกิจกรรมศิลปะแบบปกติ มีการยอมรับความ หลากหลายวัฒนธรรมแตกต่างกัน ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ดังปรากฏในตาราง 4 พบว่านักเรียนที่ร่วมกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม มีคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม แตกต่างจากนักเรียนที่เข้า ร่วมกิจกรรมศิลปะแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการยอมรับความหลากหลาย วัฒนธรรม ตามตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการยอมรับ ความหลากหลายวัฒนธรรม ภายหลังการทดลอง ที่ระดับ ตัวแปรกิจกรรมศิลปะ

กิจกรรมศิลปะ (X)	n	$\bar{X}$	S.D.
พหุวัฒนธรรม (x_1)	63	138.51	7.64
ปกติ (x_2)	52	129.04	12.08

จากตาราง 5 พบว่า ภายหลังการทดลองค่าเฉลี่ยการยอมรับความ หลากหลายวัฒนธรรมของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (x_1) มีค่าเท่ากับ 138.51 ซึ่งสูงกว่านักเรียนที่ร่วมกิจกรรมศิลปะแบบปกติ (x_2) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 129.04

สมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนใน ห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม และนักเรียนห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน มีการ ยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ความ แปรปรวน ดังปรากฏในตาราง 4 พบว่า นักเรียนในห้องเรียนไทยพุทธ-ไทย มุสลิม มีคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแตกต่างจากนักเรียน ในห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ตามตาราง 6

**ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐานของคะแนน
การยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ภายหลังการทดลอง
ที่ระดับองค์ประกอบห้องเรียน**

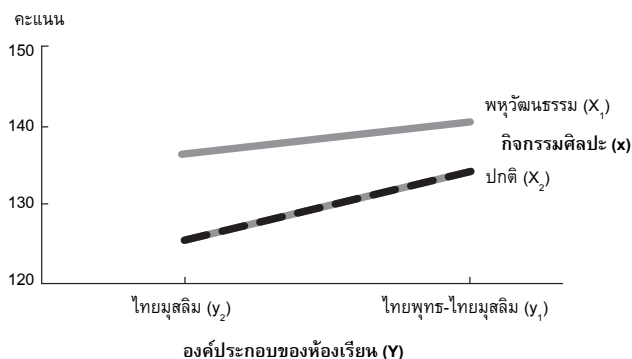
องค์ประกอบห้องเรียน (Y)	n	$\bar{X}$	S.D.
ไทยพุทธ-ไทยมุสลิม (y ₁)	55	137.91	10.91
ไทยมุสลิมล้วน (y ₂)	60	130.85	9.88

จากตาราง 6 พบว่า ภายหลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักเรียนในห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม (y₁) มีค่าเท่ากับ 137.91 ซึ่งสูงกว่านักเรียนในห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน (y₂) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 130.85

สมมติฐานข้อที่ 3 กล่าวว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมศิลปะกับองค์ประกอบของห้องเรียน ที่ส่งผลต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ดังปรากฏในตาราง 4 พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกิจกรรมศิลปะและตัวแปรองค์ประกอบของห้องเรียนที่ส่งผลต่อคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ซึ่งให้เห็นว่า คะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะทั้ง 2 วิธีการไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวแปรองค์ประกอบของห้องเรียน แต่อย่างใด โดยได้นำค่าเฉลี่ยของคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมจากตาราง 1 มาเขียนเป็นแผนภาพได้ดังภาพ 3

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมศิลปะในบริบทองค์ประกอบของห้องเรียนต่างกัน ที่มีต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตลอดจนศึกษาปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานเพื่อการทดสอบ ดังนี้

ภาพ 3 แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมศิลปะ (X) และองค์ประกอบของห้องเรียน (Y) ต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม

สมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ร่วมกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมและกิจกรรมศิลปะแบบปกติ มีการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแตกต่างกัน ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าภายหลังการทดลองค่าเฉลี่ยการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม มีค่าสูงกว่านักเรียนที่ร่วมกิจกรรมศิลปะแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของบัญญัติ ยงยวน และชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ (2553, 953 – 972) ที่นำกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี และพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม จำนวน 8 ครั้ง ต่อเนื่องกัน 8 สัปดาห์ มีคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม สูงกว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลที่เหมือนกันของการนำศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมมาพัฒนาการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ทั้งในนักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา นี่อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการที่ใช้ในการจัด

กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมทั้งสองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับทฤษฎีการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม (Banks, 1989 cited in Chanda, 1992, 14) คือ การกระจายเนื้อหาทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในการสอนแต่ละครั้งโดยเท่าเทียมกันและนำผลงานศิลปะที่ทำขึ้นมาวิพากษ์วิจารณ์ เชื่อมโยงกับสภาพสังคมปัจจุบัน กล่าวคือในการออกแบบกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมแต่ละคาบไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การปะติด หรือการประดิษฐ์วัสดุ ผู้วิจัยจะสอดแทรกศิลปะทั้งของไทยพุทธ ไทยจีน และไทยมุสลิมเข้าไปในเนื้อหาและกิจกรรมนั้นๆ โดยให้น้ำหนักหรือความสำคัญเท่าเทียมกัน ครูผู้สอนจะไม่เน้นการเปรียบเทียบว่าศิลปะของกลุ่มใด สวยกว่า ดีกว่าของกลุ่มหนึ่ง แต่ครูจะเน้นที่ความรู้ความเข้าใจในผลงานศิลปะนั้นๆ ความสวยงามที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของศิลปะนั้นๆ ประวัติความเป็นมาของศิลปะ รวมทั้งการรับเอา การดัดแปลง การประยุกต์แบบแผนของศิลปะของคนกลุ่มหนึ่งไปยังคนอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้จะกระทำโดยการอธิบายจากครูผู้สอน จากการกระตุ้นด้วยคำถามของครูให้นักเรียนในห้องได้มีส่วนร่วมในการตอบและเกิดการอภิปรายซักถาม รวมทั้งกระตุ้นนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการตั้งคำถาม แสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ในผลงานศิลปะทั้งของกลุ่มตนและกลุ่มอื่นอย่างกว้างขวาง ดังนั้นผู้เรียนในห้องเรียนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม จึงได้รับรู้และเข้าใจถึงคุณค่าของผลงานศิลปะทั้งไทยพุทธ ไทยจีน ไทยมุสลิม ในลักษณะของความเท่าเทียมกัน ผลที่ได้รับคือ นักเรียนเข้าใจถึงที่มาของงานศิลปะ ยอมรับในเอกลักษณ์หรือคุณค่าของงานศิลปะมองโลกในแง่ดี เกิดความภาคภูมิใจในรากเหง้าวัฒนธรรมของตนเอง ขณะเดียวกันก็เปิดใจกว้างที่จะยอมรับและชื่นชมความงดงามในศิลปะของคนอื่นๆ ยอมรับในความสามารถของเจ้าของผลงานศิลปะทั้งคนในกลุ่มตนและกลุ่มอื่น (Boyd, 2011, abstract; Congdon, 1989 cited in Chanda, 1992, 15-16; Otcasek, 1989, abstract; Paul, 1991, abstract; และสรีดา เจือศรีกุล, 2553, บทคัดย่อ) นักเรียนเกิดความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและความหลากหลาย

หลายเพิ่มขึ้น เกิดการยอมรับและอดทนอดกลั้นในความแตกต่างทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมตนเองและยอมรับให้เกียรติในวัฒนธรรมของผู้อื่น (Appleton and Dykeman, 1996, abstract; Butler and Swain, 2004, 40; Nichol, 2010, abstract; Russo, 1994, abstract; Sears, 1995, abstract และอิสมาแอ สมายล์, 2552, บทคัดย่อ)

กล่าวโดยสรุปคือกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม สามารถส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ได้สูงกว่ากิจกรรมศิลปะแบบปกติ

สมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม และนักเรียนห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน มีการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมแตกต่างกัน ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า นักเรียนในห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม มีคะแนนการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม สูงกว่านักเรียนในห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน ผลการค้นพบนี้ สอดคล้องกับผลการสำรวจของ Alghorani (2003, abstract) ที่พบว่านักเรียนมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสหรัฐอเมริกา ที่มีจำนวนปีของการเรียนในโรงเรียนรัฐบาล (โรงเรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนหลากหลายเชื้อชาติ) ที่มากกว่า จะมีความสามารถในการปรับตัว และการผสมกลมกลืน สูงกว่านักเรียนที่มีจำนวนปีของการเรียนในโรงเรียนรัฐบาลที่น้อยกว่า (เรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม) และสอดคล้องกับที่ DeBose (2000, abstract) พบว่า นักเรียนอเมริกันทั้งผิวขาว และผิวดำ ที่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างสีผิวมาก ก็จะมีอคติทางเชื้อชาติอยู่ในระดับต่ำ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Banks (2002, 16) ที่เชื่อว่าการที่นักเรียนในห้องเรียน หรือในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จะเกิดการยอมรับในความหลากหลายวัฒนธรรม คุรุควรจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่ให้นักเรียนได้รับรู้ถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความร่วมมือกัน และ

เปิดโอกาสให้นักเรียนจากต่างเชื้อชาติ ต่างวัฒนธรรมได้มีปฏิสัมพันธ์กัน

สมมติฐานข้อที่ 3 กล่าวว่ามีการมีส่วนร่วมระหว่างกิจกรรมศิลปะ กับองค์ประกอบของห้องเรียน ที่ส่งผลต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ไม่มีกิจกรรมร่วมระหว่างกิจกรรมศิลปะ กับองค์ประกอบของห้องเรียน ที่ส่งผลต่อการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ นั่นคือกิจกรรมศิลปะ ทั้ง 2 แบบ ได้แกกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม และกิจกรรมศิลปะแบบปกติ ส่งผลให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม และจากห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน มีการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม สูงขึ้น หรือลดลงในลักษณะตามกัน หรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ในภาพรวมพบว่านักเรียนที่ร่วมกิจกรรมศิลปะแบบปกติมีการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ต่ำกว่านักเรียนที่ร่วมกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม และนักเรียนจากห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน มีการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ต่ำกว่านักเรียนจากห้องเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิม

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชน เทศบาล ควรจัดอบรมครูสอนศิลปศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอนศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม รวมทั้งอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูได้ทดลองเขียนแผนการสอน การผลิตสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน และทดลองสอนโดยใช้กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมในห้องเรียนจริง เพื่อให้ครูเกิดความมั่นใจที่จะนำวิธีการไปใช้ต่อไป

2. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเป็นผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม โดยการสนับสนุนให้กำลังใจครูผู้สอน ในการใช้

กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การสอน ให้การนิเทศติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมของครู รวมทั้งส่งเสริมให้ครูสอนศิลปะศึกษาพัฒนารูปแบบการสอนศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชนนั้นๆ

3. ก่อนที่จะนำกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน ครูผู้สอนควรปรับเนื้อหา และกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ให้เหมาะสมกับนักเรียนห้องเรียนไทยมุสลิมล้วน เช่น การฉายวิดีโอ ภาพนิ่ง หรือการชมของจริง ก่อนทำกิจกรรม การเพิ่มหัวข้อการอภิปรายภายหลังการทำผลงานศิลปะ การพานักเรียนไปชมนิทรรศการศิลปะของโรงเรียนไทยพุทธ-ไทยมุสลิมและแลกเปลี่ยนมุมมอง ความคิดกับเพื่อนนักเรียนไทยพุทธ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำรูปแบบกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรมในระดับชั้นต่างๆ ในภาคอื่นๆ ของไทย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสถาบันวิจัย และพัฒนาสุขภาพภาคใต้ (วพส.) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สนับสนุนทุนวิจัยครั้งนี้ และผู้เกี่ยวข้องได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจความถูกต้องเที่ยงตรงของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัย แผนการจัดกิจกรรมศิลปะ ตลอดจนผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และนักเรียนที่เข้าร่วมการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

นิคม ดังคะพิภพ. (2543). สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา: มโนทัศน์และการประยุกต์. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Tangkapiop, N. (2000). **Statistics for Educational Research: Concept and Application**. Faculty of Education, Silpakorn University. (in Thai).

บัญญัติ ยงยวน และชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์. (2553). การใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี.วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์,16(6), 953-972.

Yongyuan, B. &Padungpong, C. (2010). Using Art Activities to Promote Respect for Cultural Diversity of Elementary School Students, Pattani Province. **Songklanakarin Journal of Social Sciences & Humanities**,16(6), 953-972.(in Thai).

บัญญัติ ยงยวน, ปณิตดา ธนเศรษฐกร และวสุนันท์ ชุ่มเชื้อ. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา. นครปฐม. สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล.

Yongyuan, B., Thanasethagon, P. &Chumcher, W. (2010). **A Development of Multicultural Education Model in Elementary School**. NakhonPathom: National Institute for Child and Family Development, Mahidol University. (in Thai).

สรिता เจือศรีกุล. (2553). ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ที่มีต่อการรับรู้คุณค่าศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Juaseekoon, S. (2010).**The Effects of Teaching Multicultural Art Upon Perceiving Art Values of Fifth Grade Students**. Unpublished Master Thesis.Graduate School, Chulalongkorn University. (in Thai).

สมพงษ์ จิตระดับ สุธงควาทิน. (2547). **คุณลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของเยาวชนรุ่นใหม่**. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของครุสภา.

Suangkavatin, S. J. (2004). **Characteristics and Learning Styles of**

- New Youth.** Bangkok: Kurusapa Bissiness Organization. (in Thai).
 อิสมาแอ สมายล์. (2552). ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ที่มีต่อการ
 เห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครอง
 เด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Samai, I. (2009). **Effects of Multicultural Art Teaching Upon Self-esteem
 of Juveniles in Juvenile Observation and Protection Centres.**
 Unpublished Master Thesis. Graduate School, Chulalongkorn
 University. (in Thai).
- Alghorani, M. A. (2003). **Identity, Acculturation, and Adjustment of
 Highschool Muslim Students in Islamic Schools in the U.S.A.**
 Retrieved July 31, 2005 from: <http://proquest.umi.com>.
- Appleton, V. E. & Dykeman, C. (1996). Using Art in Group Counseling
 with Native American Youth. **Journal for Specialists in Group
 Work**, 21(4), 224 – 231.
- Banks, J. A. (2002). An Introduction Multicultural Education. Boston:
 Allyn& Bacon.
- Boyd, J. E. (2011). **A Multicultural and Social Reconstructionist
 Approach to Art Education: A Framework for Social Justice
 Through Art Curriculum.** Unpublished Doctoral Dissertation,
 The Ohio State University.
- Butler, C.&Egnatoff, W. J. (2002). Cultural Awareness Through the Arts.
Education Canada, 42(2), 40-42.
- Chanda, J. (1992). Multicultural Education and the Visual Arts. **Arts
 Education Policy Review**, 94(1), 12–16.
- DeBose, J. W. (2000). **The Impact of Interracial Contact on
 Stereotypical Perceptions.** Retrieved December 1, 2005 from

:<http://proquest.umi.com>. (in Thai).

Leech, N. L., Barrett, K. C. & Morgan, G. A. (2008). **SPSS for Intermediate Statistics**. New York: Lawrence Erlbaum Associates.

Nichols, L. K. (2010). **Assessing Multicultural Art Education: What Approaches are Currently Being Used in Virginia's Public High Schools**. Unpublishedmaster thesis, Virginia Commonwealth University.

Otcasek, M. M. (1989). **An Art Therapy Program as an Enhancement of Self – Esteem in an Inner City School**. Retrieved June 12, 2005 from :<http://Proquest.umi.com>.

Paul, D. E. (1991).**The effect of a Multicultural Art Program on Students' Art Appreciation and Attitudes Towards Other Cultures**. Unpublishedmaster Thesis, The University of British Columbia.

Russo, C. (1994). **Tolerance Through Exposure**. Retrieved july 7, 2005, from :<http://www.eric.ed.gov>.

Sears, L. A. (1995). **Raising the Level of Cultural Awareness of K – 5 Aged Students Through Multiculturalarts Education**. Unpublisheddoctoral Dissertation, Nova University.

Song, Y. I. (2009). Identity and Duality Through the Arts. **Art Education**, 62(6), 19-24.

Trilling, B. &Fadel, C. (2009). **21st century skills: Learning for Life in Our Times**. San Francisco: Jossey-Bass.